الجَهْدُ
CEHD
الجهاد (cihad, içtihad, mücahede) المجاهدة الاجتهاد

Kur'an-ı Kerim'de türevleriyle birlikte 40 civarında yerde geçen bu kelimenin anlamı, kararlı ve şuurlu gayret demektir. İslam literatüründe bu gayretin bedensel olanına cihad, ruhsal olanına mücahede, fikirsel ve bilimsel olanına içtihad denmektedir ki, hepsinin kökü cehddir. Kur'an terminolojisinde cihad, değindiğimiz üç tip cehdin tümünü ifade edecek biçimde kullanılmaktadır. Kur'an bunu; 'Allah yolunda gayret göstermek' şeklinde ifadeye koyuyor.

Bugünkü Türkçe'de sonu 'T' harfiyle biten (bundan sonra biz de öyle yazacağız) cihad; mal, can ve fikir unsurlarından biri veya hepsiyle yapılır, (bk. 4/95; 8/72; 9/20; 49/15) Cihadın bedensel ve ruhsal kısmını sergileyene mücahit, bilimsel ve fikirsel kısmını sergileyene müçtehit denmektedir.

İslam litaratüründe başlangıçtan beri 4 tip cihaddan bahsedilmiştir. Çok sayıda hadisin de kaynaklık ettiği bu cihad türleri Şunlardır:

1. İç Dünyamızda Nefs ile Cihad:

Bu konuda şu hadis çok ünlüdür: "Gerçek mücahid, Allah yolunda nefsinin kötülüklerini yenmek için cihad verendir." Bu anlamda cihadın bir numaralı alanı, insan benliğidir. Muhammed İkbal bu en büyük cihada dikkat çekerken şöyle diyor: "Benim içim, atsız ve ordusuz bir savaşın alanıdır. Onu, görme gücü benim gibi olanlar görebilir." (Cavidnâme, beyt: 786)

2. Şeytan ile cihad:

Bu da kötü duygu, düşünce ve saplantılarla cihad olarak anlatılır.

3. İnkarcılar ve ikiyüzlülerle cihad:

Bunun da kolaydan zora doğru dört mertebesi vardır: Gönülden karşı çıkma, dil ile karşı çıkma, mal ile karşı çıkma, bedenle karşı çıkma,

4. Zalimlere ve insanlara kötülük edenlere karşı cihad:

Cihadın savaş kavramı haline geldiği yer, işte bu son yerdir. Yani zulme karşı çıkmak. Kanlı çarpışma anlamında bir cihat sadece ve sadece bu son yerde söz konusudur.

Zulme ve zalime karşı savaşın iki türü ve boyutu vardır:

1. İç boyut: Bu boyuttaki savaş, zalim yöneticilere, zorbalara karşı olacaktır. Bu boyutta en hayatî ilkeyi Zühruf suresi 54-56 ayetler vermiştir: Firavunlaşmış yöneticilere itaat etmemek.

2. Dış boyut: Bu boyuttaki savaş, Hac suresi 39-41. ayetlerde tanıtılan zulme karşı savaştır. Bu savaş, istilacı emperyalistlerle sömürgecilere karşı verilecektir. İstilacı emperyalistler, zulümlerini inanca tasallut için sergileyebilecekleri gibi, ekonomik gerekçelerle veya bunların ikisini de amaçlayarak gerçekleştirebilirler. Haçlı savaşlarında bu iki amaç birlikte vardı. Bugünkü emperyalizm istilacılığının esas amacı ise ekonomik çıkar, özellikle yer altı kaynaklarını sömürmedir. (Ayrıntılar için burada, Kıtal ve Zulüm maddelerine bakınız)

CİHADIN SAPTIRILMASI

Kuran, sadece savunma savaşına izin vermektedir. Kur'an'ın bu konudaki tutumu çok açıktır. Nisa suresi 75. ayet şöyle diyor:

"Size ne oluyor da: 'Ey Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan şu memleketten çıkar; bize tarafından bir yardımcı gönder; bize katından bir dost yolla!' diyen ezilip horlanmış erkekler, kadınlar ve çocuklar için Allah yolunda savaşmıyorsunuz."

Meselenin bu yanını, bu eserin Zulüm maddesinde ayrıntıladık.

Başta Bernard Lewis olmak üzere, bazı Batılı yazarların "za-

lim yönetime karşı çıkmak düşüncesi İslam'a yabancıdır" (bk. Lewis; *Islamic History,* 256) yolundaki düşünceleri, yukarıdaki ayetten de anlaşılacağı gibi, yanlış bir tespittir.

Cihadın, tarih boyunca, sadece 'savaş' anlamında değerlendirilmesi, geleneksel dinci saltanatların işine geldiği gibi, o saltanatlara bakarak İslam'ı bir 'kan ve kılıç' dini olarak lanse eden Hristiyan dünyanın da işine gelmiştir. Bu yanlış değerlendirme, birincisinin talancılığına, ikincisinin yıpratma propagandasına malzeme verdiği için sürekli korunmuş, dayatılmıştır. Öyle ya, ilim ve düşünce gayreti sergilemeyenler cihadı neden ilim ve düşünce faaliyeti olarak anlayıp anlatsın! Ve İslam'a karşı olanlar, neden onu bir 'ilim ve düşünce' dini olarak algılayıp algılatsın?!

İMAM Â ZAMIN MESAJI VE MÜCADELESI

Baş düşman ve tek düşman zulme karşı cihat hemen hemen hiç gündeme getirilmemiştir. İslam inanç manifestosunun içine, zalim yöneticiye karşı çıkışı emreden Peygamber'in bu emrinin tam tersi yerleştirilmiştir. Zulme ve zalime karşı cihat emrine hiç temas edilmediği gibi, o emrin savsaklanması, akaid manifestosunun içine konarak dinleştirilmiştir. Kısaca görelim:

Emevîlerin gelenek haline getirdikleri talancı ve yalancı siyaset, onların güdümündeki ulema tarafından dinleştirilerek ümmetin akaidini formüllendiren kitaplara sokuldu. Bu formüllerden biri şöyledir:

"Halife-sultan, zulüm ve ahlaksızlık gerekçesiyle de azledilemez." (bk. Akâidü'n-Nesefî ve onun şerhi olan AkâiduTeftezânî)

Zulüm ve zorbalığı, talan ve yalanı meşrulaştıran bu Kur'an dışı formül ne yazık ki, Ehlisünnet akidesinin manifesto kitapları içinde asırlardan beri okutulmaktadır. Hem de aynı zamanda Hanefî fıkhının bir kabulü olarak. Oysaki Ehlisünnet'in baş imamı sayılan Ebu Hanîfe bu anlayışın tam tersini savunduğu için işkenceler altında can verdi.

Ebu Hanîfe, zulüm ve ahlaksızlığa bulaşmış halife-sultanın bırakın azlini, kılıçla indirilmesini bir iman meselesi ve temel ibadet olarak görüyordu. Bu İmamı Âzam, az önceki Ehlisünnet'in imamı nasıl oluyor diye sormayacak mıyız?

Bunu neden yaptılar? Çünkü bütün Emevî vali ve halifeleri (biri müstesna) ahlaksız ve zalimdi.

Muaviye'nin veraset yoluyla hilafete getirdiği Yezid, Peygamber evladını katlettirip bununla övünecek kadar imansız, baldızlarıyla, hatta kendi kızıyla yatacak kadar ahlaksız, onbinlerce masum insanı katlettirecek kadar zalim bir melundu.

Velîd bin Yezid, Kabe'nin damında şarap içmeye yemin etmiş bir kudurgandı. Aynı Velîd, halka sarhoş ve cünüp halde iken namaz kıldırmıştır. Aynı Velîd, Kur'an'a duyduğu öfkeyi ifade için onu oklarla parçalamış ve arkasından, Kur'an ve Allah ile alay etmek için şu şiiri okumuştur:

"Ey Kur'an! Mahşer günü Rabbinin huzuruna çıktığında, 'Velîd beni parça parça etmişti' dersin, olur mu?" (Diyarbekrî, Tarîhu'l-Hamîs)

Emevî Arapçılığının yerine Abbasî Arapçılığını getiren Abbasîlerin de tamamına yakını benzeri ahlaksızlıklara müptela idi. Bu düzenin yaşayıp gitmesi için dinden bir koruyucu-kılıf bulunmalıydı. Onu buldu ve manifestonun içine koydular:

"Halife sultan, ahlaksızlık ve zulüm gerekçesiyle bile azledilemez."

O zaman şunu söylemeliyiz: İslam dünyasında siyasetin zulüm ve ahlaksızlık üzerine oturmasına dinî meşruiyet kazandıran da Emevî'dir. Emevînin dinlettirdiği bu zulme karşı Ehlibeyt'in yanında savaşan ilk fıkıh öncüsü ise İmamı Âzam'dır.

İşte bu Kur'ansal anlamdaki cihada sarılanlar, Allah'a giden yolu bulurlar. (29/69) Cihadı terkedenlerse, onun yerine koydukları ne olursa olsun, çöküş ve bitişe mahkûm olurlar. (9/24)

Cehennem - Cennet →